

2013:04

Vittskövle kyrka, St Annas kapell

Antikvarisk medverkan, 2012

Jennie Björklund och Åsa Eriksson Green

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2012:04

Vittskövle Kyrka, St Annas kapell - ny inredning

Antikvarisk medverkan, 2012
Vittskövle socken, 1144
Kristianstad kommun
Skåne län

Jennie Björklund och Åsa Eriksson Green

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2013 Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2013:04

Omslagsfoto: Norra korsarmen i Vittskövle kyrka efter slutförd ombyggnad.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

VITTSKÖVLE KYRKA – ST ANNAS KAPELL

Innehåll

Sammanfattning	5
Administrativa uppgifter	5
Historik med relevans för ärendet	5
Utförda arbeten	6
Avvikelser från handlingarna	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8

Skånekartan med Kristianstad kommun och Vittskövle ungefärligt markerat

Del av Vittskövle socken med kyrkan utmarkerad

Sammanfattning

I Vittskövle kyrka har delar av den norra korsarmen, kallad St Annas kapell, omdisponerats för att kunna användas som samlings- och fikaplats. Befintliga bänkar har tagits bort, tillsammans med det trägolv som de stod på. Istället har klinkerplattor – likt de befintliga viktoriaplattorna i övriga delar av kyrkan – lagts ovanpå en gjuten platta av betong. När bänkarna togs bort, försvann en värmekälla i form av bänkvärme, vilket ledde till behovet att byta den väggradiator som var placerad på den västra väggen i kapellet till en med större kapacitet. Utrymmet har inretts med bord och stolar.

Administrativa uppgifter

Objekt	Vittskövle kyrka, St Annas kapell
Socken	Vittskövle, 1144
Kommun	Kristianstad
Länsstyrelsens beslut	2012-01-19 (dnr: 433–24950–11)
Regionmuseets dnr	K12.30-337-10
Beställare	Degeberga kyrkliga samfällighet
Entreprenörer	FG Bygg i Degeberga Eltjänster i Degeberga-Vittskövle
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Jennie Björklund
Byggtid	Augusti – december 2012
Slutbesiktning	2012-12-10, 2013-01-10

Norra korsarmen – eller St Annas kapell – före ombyggnad. Bänkarna stod på en sektion med furugolv. Golvet i gångarna är belagt med s.k. Victoriaplattor.

Historik med relevans för ärendet

Vittskövle kyrka uppfördes omkring år 1200 och bestod då av långhus, kor och absid. Runt 1430 byggdes en korsarm till i norr som ett privat kapell åt släkten Brahe som vid denna tid var ägare till Vittskövle gods. Det helgades åt St Anna

och kom att kallas St Annas kapell. Kapellet kan ha fått valven slagna i samband med att det byggdes, vilket var tidigare än övriga kyrkan. På 1500-talet byggdes tornet i väst och på 1600-talet tillkom en korsarm i söder. Den blev begravningskapell åt dåvarande ägarfamiljen av Vittskövle slott, Barnekow.

1899-1900 skedde en stor restaurering av kyrkan. Bland annat lades golvet om. Längs med gångarna, samt i koret och tornets bottenvåning lades så kallade viktoriaplattor i rött och vitt. Nya bänkar sattes in och placerades på ett golv av furu.

Två av de fasta bänkarna har anlägsnats. Den väggfasta bänken var avsedd att bevaras tills det uppdagades att den var rötskadad. I stället har bänkfronten, på bilden till höger, placerats mot väggen.

Utförda arbeten

Åtgärderna rör inte hela kyrkan, utan endast den västra halvan av den norra korsarmen. Tre av de fasta bänkarna har tagits bort och då det inte angavs i länsstyrelsens beslut att bänkarna skulle sparas, togs överenskommelsen med medverkande antikvarie att spara de dekorativt utformade sidostyckena. Dessa förvaras på vinden ovan en av korsarmarna.

Furugolvet revs tillsammans med bjälkar och trossbottenfyllning. Bilden till höger visar det nygjutna betonggolvet.

Furugolvet som bänkarna var förankrade i revs. Det visade sig att träbjälkarna under detta var rötskadade. Bjälkar och trossbottenfyllning revs. Därpå gjöts en platta i betong som underlag åt ett klinkergolv. Klinkergolvet består av röda och vita plattor i stil med det tidigare befintliga golvet. De nylagda plattorna avviker något i kulör och storlek från kringliggande partier och har lagts med en ram/fris av ljusa plattor i ytterkant för att tydliggöra tillägget.

Den bänkfront som tidigare utgjorde avskärmning mellan bänkkvarteret och gången har placerats mot norra ytterväggen. Bänkfronten är placerad med en distans till ytterväggen och en radiator är placerad bakom fronten. Radiatorn på korsarmens västra vägg har bytts ut till en med liknande utseende men med bättre värmekapacitet. Detta på grund av att man i och med bänkarnas avlägsnande gick miste om den värme som bänkvärmarna avgav.

Norra korsarmen – eller St Annas kapell – efter ombyggnad. Utrymmet har tillfälligt möblerats med möbler från församlingshemmet. Observera den nya plattläggningen som omges av en helvit fris för att markera förändringen.

Avvikelser från handlingarna

Ursprungstanken var att förse den bortplockade bänkfronten med hjul för att kunna förflytta den på ett smidigt sätt. Dock var ritningen till hur detta skulle lösas felritad och vaktmästarna insåg snabbt att skärmen aldrig skulle användas som det var tänkt i handlingarna. Det föreslogs att skärmen skulle placeras mot den norra väggen permanent istället i och med att den bänk som stod där innan visade sig vara rötskadad och behövde plockas bort. Detta ansågs av Länsstyrelsen och medverkande antikvarie vara en godtagbar lösning.

I överenskommelse med medverkande antikvarie överenskoms att i detta skede möblera utrymmet med möbler som redan fanns i församlingens ägo. Möblerna är tillverkade i ett ljust träslag med och stolarna är försedda med ljust gröna sittdynor. I ansökningshandlingen till Länsstyrelsen angavs att utrymmet skulle möbleras med bord i ek och stolar i antikbets. Församlingen har uppgett att de har för avsikt att byta ut befintligt möblemang vid en kommande invändig upprustning av kyrkan. Regionmuseet anser att det är av stor vikt att de möbler som tillförs kyrkan anpassas i såväl kvalitet som kulör till tidigare befintlig bänkinredning. Detta för att tillägget, som är viktigt för församlingens verksam-

het, skall komma att på bästa sätt smälta in och inte inverka negativt på upplevelsen av kyrkorummet.

De rivna bänkgavlarna, som förvaras på kyrkvinden, har – på grund av att församlingen under året kommer att byta inventarieförteckningssystem – ännu inte uppförts på förteckningen. Regionmuseet rekommenderar att detta – i enlighet med Länsstyrelsens beslut – görs så snart som möjligt.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna är varsamt genomförda enligt handlingarna samt i överenskommelser med Länsstyrelsen och medverkande antikvarie.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2010-09-23 Länsstyrelsens remiss med ansökningshandlingar
- 2010-10-15 Regionmuseets yttrande
- 2010-10-22 Länsstyrelsens meddelande om komplettering
- 2011-12-27 Kompletterande handlingar från församlingen
- 2012-01-19 Länsstyrelsens beslut
- 2012-06-30 Förfrågningsunderlag för invändiga ombyggnadsarbeten
- 2012-12-10 Slutbesiktningsprotokoll, Degeberga församling

Kristianstad 2013-01-29

Jennie Björklund/Åsa Eriksson Green

Regionmuseets E-rapportserie 2013

Kulturmiljö

1. Utvändig renovering av Stoby kyrka, Stoby socken, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
2. Brösarps station, Ravlunda socken, AM, Helena Rosenberg, 2012
3. Gustav Adolfs kyrka – invändig ombyggnad, Helsingborg, AM, Maria Sträng, 2011-2012
4. Vittskövle kyrka – invändig ombyggnad, Vittskövle socken, AM, Jennie Björklund, 2012

